

Številka: 018-109/2025-9

Datum: 8. 10. 2025

SKLEP

Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: Državna revizijska komisija) je na podlagi 39. in 70. člena Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011, s sprem.; v nadaljevanju: ZPVPJN) v senatu mag. Zlate Jerman kot predsednice senata ter Igorja Luzarja in Aleksandra Petrovčiča kot članov senata, v postopku pravnega varstva pri oddaji javnega naročila »*Javno naročilo blaga po odprtem postopku za nakup in vzdrževanje dveh novih namenskih helikopterjev za izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči, št. 430-618/2025*« na podlagi zahtevka za revizijo, ki ga je vložil zagovornik javnega interesa Komisija za preprečevanje korupcije, Dunajska cesta 56, Ljubljana (v nadaljevanju: vlagatelj), zoper ravnanje naročnika Republika Slovenija, Ministrstvo za notranje zadeve, Štefanova ulica 2, Ljubljana (v nadaljevanju: naročnik), 8. 10. 2025

odločila:

Zahtevek za revizijo se zavrne kot neutemeljen.

Obrazložitev:

Obvestilo o predmetnem javnem naročilu je bilo 14. 5. 2025 objavljeno na Portalu javnih naročil pod št. objave JN003497/2025-EUe16/01 in v Uradnem listu EU pod št. objave 311513-2025; 3. 6. 2025 je naročnik objavil še popravek.

Naročnik je 29. 7. 2025 na Portalu javnih naročil pod št. objave JN003497/2025-ODL/01 objavil »*ODLOČITEV V ZVEZI Z ODDAJO JAVNEGA NAROČILA*«, št. 430-618/2025/51, s katero je predmetno javno naročilo oddal ponudniku Leonardo S.p.A., Piazza Monte Grappa 4, Rim, Italija (v nadaljevanju: izbrani ponudnik ali Leonardo S.p.A.), za katerega je navedel, da je predložil po merilih najugodnejšo in dopustno ponudbo; drugouvrščeno ponudbo ponudnika Airbus Helicopters Deutschland, Industriestrasse 4, Donauwörth, Nemčija, je zavrnil kot nedopustno zaradi neizpolnjevanja štirih zahtev, določenih v tehničnih specifikacijah v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila. Iz obrazložitve odločitve je razvidno še, da je naročnik obe ponudbi najprej razvrstil po merilih, pri čemer je bila ponudba izbranega ponudnika ocenjena s skupno

97,25 točkami (od tega po merilu B2 »Dodatne lastnosti« z 20 točkami za 5 dodatnih lastnosti), ponudba ponudnika Airbus Helicopters Deutschland pa s skupno 87,1 točkami (od tega po merilu B2 »Dodatne lastnosti« z 12 točkami za 3 dodatne lastnosti).

Vlagatelj je 15. 9. 2025 vložil zahtevek za revizijo, s katerim naročniku oziroma Državni revizijski komisiji predlaga, naj razveljavi celoten postopek javnega naročila in ugotovi, da je naročnik ravnal v nasprotju z Zakonom o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/2015 s sprem.; v nadaljevanju: ZJN-3) s tem, ko je določil dodatno merilo »od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo«, kljub zavedanju, da konkretno merilo lahko izpolni le en ponudnik, s čimer ni zagotovil spoštovanja temeljnih načel javnega naročanja oziroma ni objektivno opravičil določitve točno določenega merila, kar predstavlja odstopanje od zahteve po zagotavljanju konkurence med ponudniki in enakopravne obravnave ponudnikov. Ugotavlja, da je naročnik s svojim ravnanjem posegel v javni interes v smislu morebitnega oškodovanja premoženja večje vrednosti. Glede pravočasnosti zahtevka za revizijo pojasnjuje, da je 17. 8. 2025 prejel prijavo, vezano na domnevne nepravilnosti v postopku oddaje javnega naročila, dne 8. 9. 2025 pa je od naročnika prejel dokumentacijo, na podlagi katere je zaznal nepravilnosti, tako pa je zahtevek za revizijo vložil v roku 45 dni od dneva, ko je izvedel za kršitev. Vlagatelj še navaja, da:

- naročnik ni izkazal utemeljenih razlogov za postavitev spornega merila in je s tem ravnal v nasprotju s šestim odstavkom 84. člena ZJN-3;
- sporno merilo ne zagotavlja nediskriminatorne oziroma enakopravne obravnave ponudnikov, ker to merilo ni sorazmerno in povezano s predmetom naročila;
- je za namen ugotovitve dejanskega stanja pridobil tri zvočne posnetke neuradnega sestanka štirih članov razpisne komisije prejšnjega neuspešno izvedenega postopka oddaje javnega naročila za isti predmet (JN008329/2024-EUe16/01) s predstavniki Ministrstva za zdravje, policije in zdravniki, ki je potekal v januarju 2025 po objavi prejšnjega javnega naročila, in ki predstavljajo indice na pristranskost naročnika oziroma strokovne komisije v korist ponudnika Leonardo S.p.A. – vlagatelj ob tem opozarja na nedopustno ravnanje članov razpisne komisije, ki na neformalnem sestanku z osebami, ki niso del razpisne komisije (oziroma jih naročnik ni pooblastil), razpravljajo o vsebini javnega naročila, ki še ni pravnomočno zaključeno;
- je bil naročnik (na Portalu javnih naročil) pozvan oziroma opozorjen na nejasnosti v zvezi s spornim merilom, pri čemer pa na vprašanja ni podal konkretnih pojasnil glede tega merila, niti ni pojasnil, zakaj tovrstno merilo povečuje varnost in učinkovitost letalskih operacij (kot je to sicer navajal);
- se kot zagovornik javnega interesa pri odločitvi o revizijskem zahtevku ni spuščal v presojo naročnika, zakaj potrebuje točno določeno blago in zakaj je izbral določenega ponudnika, niti ni presojal (v nasprotju s splošnim dojemanjem javnosti), ali bi bil z vidika izvajanja helikopterske nujne medicinske pomoči bolj ustrezen drug ponudnik, saj bi bila takšna presoja nedopustna in ni v pristojnosti zagovornika javnega interesa – revizijski zahtevek naj bi se nanašal izključno na ravnanje naročnika oziroma članov razpisne komisije, tako pri pripravi razpisne dokumentacije, kot udeležbi na neformalnih sestankih z osebami, ki niso neposredno vključene v izvajanje postopka javnega naročila – vlagatelj meni, da takšno ravnanje bistveno odstopa od temeljnih načel javnega naročanja ter vzbuja dvom v objektivnost postopanja naročnika;
- iz odgovorov naročnika na Portalu javnih naročil v prejšnjem postopku oddaje javnega naročila izhaja, da se je naročnik istočasno zelo dobro zavedal, da zgolj en ponudnik ponuja od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo, medtem ko drug ponudnik edini ponuja fenestron, pri čemer obe sicer tehnično povsem različni lastnosti lahko pripomoreta k varnejšemu delu posadke s helikopterjem, pa je kljub temu naročnik brez ustrezne utemeljitve kot dodatno merilo vključil le tehnične lastnosti, ki jih lahko izpolni en ponudnik, ne pa tudi tehničnih lastnosti, ki jih lahko ponudi drug ponudnik;

- v konkretnem primeru ni mogoče z gotovostjo trditi, da je naročnik objektivno določil zadevno merilo, saj je že vnaprej vedel, da bi v primeru obveznih tehničnih specifikacij bila zahteva, da ponudnik razpolaga s tehnično značilnostjo helikopterja, ki ima od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo, nedopustna, nato pa je navedeno tehnično značilnost brez objektivno utemeljenih razlogov določil kot merilo za izbiro najugodnejšega ponudnika, čeprav je vedel, da bo s tem v slabši (nemogoč) položaj spravil drugega ponudnika.

Naročnik je 19. 9. 2025 zavrnil zahtevek za revizijo. Uvodoma meni, da se je vlagatelj kot zagovorniku javnega interesa rok za vložitev zahtevka za revizijo iztekel 26. 8. 2025 (tj. 45 dni po odpiranju ponudb, ki je bilo 23. 6. 2025) ter da bi se zaradi obravnave javnega naročila v javnosti in medijih vlagatelj lahko že prej seznanil z domnevno kršitvijo. Dodaja, da mu je vlagatelj 28. 8. 2025 res posredoval zahtevo za predložitev dokazil in pojasnil, vendar pa se zahteva v ničemer ni nanašala na v revizijskem zahtevku očitano domnevno kršitev, zato ni jasno, kako je lahko vlagatelj zaznal nepravilnosti na podlagi te dokumentacije; Državni revizijski komisiji zato predlaga, naj preveri pravočasnost zahtevka za revizijo. Naročniku se zastavlja tudi vprašanje, ali gre v konkretnem primeru dejansko za pravno varstvo javnega interesa, saj je zahtevek za revizijo, ki se nanaša na vsebino razpisne dokumentacije, vložen na podlagi prijave, podane šele po tem, ko je bila objavljena in tudi postala pravnomočna odločitev o oddaji javnega naročila, s katero je postalo jasno, kateremu ponudniku je bilo naročilo oddano, in ne že takrat, ko je bila objavljena razpisna dokumentacija javnega naročila. Ne glede na vse navedeno je naročnik zahtevek za revizijo sprejel v obravnavo, pričakuje pa, da bo Državna revizijska komisija pri predhodnem preizkusu zahtevka za revizijo preverila vse procesne predpostavke. Glede očitkov v zahtevku za revizijo pa navaja, da:

- vlagatelj niti ni zadostil trditveno-dokaznemu bremenu;
- merila pri predmetni oddaji javnega naročila niso vplivala na odločitev naročnika o oddaji javnega naročila, saj je bila ob dveh prejetih ponudbah ponudba ponudnika Airbus Helicopters Deutschland zavrnjena kot nedopustna zaradi neizpolnjevanja štirih zahtev iz tehničnih specifikacij (česar vlagatelj sploh ne prereka), javno naročilo pa je bilo oddano ponudniku Leonardo S.p.A., ki je edini predložil dopustno ponudbo;
- tudi ob predpostavkah, če bi ponudnik Airbus Helicopters Deutschland oddal ustrezno ponudbo in bi prišlo do uporabe meril ter bi po merilu »operativne karakteristike« prejel vse točke, bi bila še vedno najugodnejša ponudba Leonardo S.p.A. – sporno merilo (5 točk) ne bi bilo odločilno;
- v nobeni fazi predmetnega postopka oddaje javnega naročila doslej ni bil pozvan k utemeljitvi izbire spornega merila (na vprašanja na Portalu javnih naročil je odgovoril točno to, kar je bil vprašan), kar pa ne pomeni, da te utemeljitve nima;
- se nobeno od vprašanj s Portala javnih naročil, ki jih izpostavlja vlagatelj, ni nanašalo na sporno merilo, zato vlagatelj tudi ni mogel pridobiti podrobnih pojasnil glede tega;
- je vlagatelj očitno svoje ugotovitve gradil na navedbah v prijavi ter na nezakonito nastalem posnetku neformalnega sestanka, katerega namen ni bil pojasnjevanje merila, ampak izvajalce helikopterske nujne medicinske pomoči seznaniti s karakteristikami helikopterja, ki je bil ponujen v prvem javnem naročilu, ter predvsem obveznih usposabljanjih, ki morajo slediti za zdravstveno osebje;
- je Ministrstvo za zdravje v dopisu št. 165-62/2024-2711 z dne 17. 7. 2024 (ki ga naročnik prilaga) opredelilo zahteve po prenosni medicinski opremi za oskrbo pacientov, pri čemer gre za (1) prenosno opremo, ki mora biti vedno pritrjena v kabini helikopterja ob pacientu in je nujno potrebna za primerno oskrbo pacienta, ter (2) prenosno opremo, ki ni nujno

- potrebna ob pacientu, saj gre ali za opremo, ki se redko uporablja, ali pa za rezervno opremo¹;
- so med navedenimi vrstami opreme (ki ni nujno potrebna ob pacientu) nekateri kosi volumensko zelo obsežni – v idealnih pogojih (ne kot škatle, ampak kot tekočine) bi volumen teh zavzema približno 323 litrov, zaradi nepravilnih oblik pa zavzame približno 1 m³, kar je precejšen zaloga za namestitev v kabino helikopterja, ki se uporablja za reševalne lete in kjer je prostor zelo omejen, namestitev opreme pa strogo določena in po standardu EN 13718, da v turbulentnih pogojih ali kritičnih situacijah dodatno ne ogroža pacienta in posadke (pritrditev te opreme mora izpolniti določene zahteve, da tudi ob določeni turbulenci ali trku v tla oprema ostane na svojem mestu in deluje);
 - vsa ostala prenosna medicinska oprema, ki ni nujna za oskrbo pacienta, pa nima natančno določenih zahtev za pritrditev v kabini, zato med letom – če ni ustrezno zavarovana – predstavlja dodatno nevarnost za pacienta, posadko, ostale naprave in opremo;
 - mora biti v kabini helikopterja zagotovljen prazen prostor okrog nosil za pacienta, kar pomeni, da se v kabini ne more zapolniti vsakega prostega kotička z dodatno in rezervno opremo, kritični vidik pa je tudi izvajanje letalskih operacij z odprtimi vrati kabine med letom (uporaba helikopterskega vitla), ko takšna oprema lahko pade iz helikopterja in poškoduje sam helikopter ali osebe pod njim;
 - glede na vse to obstajata dve možnosti, bodisi (1) da se v kabino helikopterja namesti omejeno količino dodatne prenosne medicinske opreme, s čimer se zagotovi prazen prostor za ustrezno oskrbo pacienta, vendar hkrati zmanjša učinkovitost izvajanja operacije, saj je treba opremo prilagajati glede na dejanski namen konkretnega reševanja ali pa določenega reševanja celo ni mogoče izvesti zaradi odsotnosti ustrezne opreme oziroma se je treba vrniti v bazo po dodatno opremo, bodisi (2) ločen prtljažni prostor, ki omogoča hrambo opreme po seznamu Ministrstva za zdravje, hkrati pa se s tem izpolni vse kritične varnostne vidike, navedene zgoraj;
 - je raziskava trga pokazala, da imata helikopterja obeh potencialnih ponudnikov primerljiv volumen kabine (AW169 = 6,30 m³, H145 = 6,03 m³), medtem ko ima dodatni prtljažni prostor le AW169 (1,4 m³), tako pa je naročnik na podlagi zgoraj navedenega in seznama za HNMP potrebne opreme ocenil, da je v interesu varnosti in učinkovitosti operacij prednost za naročnika, če helikopter ima prtljažni prostor, ločen od kabine – ker pa to lastnost najverjetneje izpolnjuje le en ponudnik, lastnost ni bila določena kot pogoj, temveč kot merilo.

V zvezi z očitano opustitvijo določitve merila, ki bi se nanašalo na fenestron, naročnik pojasnjuje, da je potencialni ponudnik v prejšnjem postopku oddaje javnega naročila na Portalu javnih naročil povpraševal, zakaj naročnik ne postavi zahteve po fenestronu kot pogoj (ne le kot merilo). Naročnik pojasnjuje, da fenestron ni tehnična lastnost, ki lahko pripomore k varnejšemu delu posadke s helikopterjem, ker:

- za vse helikoptere (ne glede na vrsto repnega rotorja) velja, da je gibanje okrog zadnjega dela helikopterja prepovedano, kadar se rotorji vrtijo, ker obstoji nevarnost udarca v klasični repni rotor ali da tok zraka skozi fenestron potegne določen predmet v njega;
- kljub temu, da se navedeno tveganje zmanjša za naključne osebe okrog helikopterja, je klasični rotor dvignjen tako, da je spodnji rob krakov najmanj 2,1 metra nad tlemi (AW169), medtem ko je fenestron le 1,5 metra nad tlemi (H145);
- ob nalaganju pacienta od zadaj mora biti repni rotor zaradi varnosti ugasnjen, kar pomeni, da mora biti H145 nedelujoč – če bi bil bolj varen od ostalih izvedb, to ne bi bilo potrebno;

¹ Naročnik našteva in navaja okvirne velikosti za: prenosni ventilator v nahrbtniku, naprava za mehanske stiske prsnega koša, nahrbtnik za oskrbo poškodovanca (npr. Lucas ali Zoll Autopulse), nahrbtnik za oskrbo otroka/dojenčka s porodnim setom, zajemalna nosila s pripadajočo opremo, pripomoček za imobilizacijo hrbtenice pri otrocih, pripomoček za imobilizacijo hrbtenice v sedečem položaju.

- je fenestron zaradi ogromnih repnih površin zelo občutljiv med letom v bočnem vetru, kar je tipično operacija z rabo vitla (naročnik kot omejitev bočnega vetra za H145 navaja 46 km/h, za AW169 pa 93 km/h).

Glede zvočnega posnetka sestanka, na katerega se sklicuje vlagatelj, naročnik še dodaja, da to ni bil sestanek komisije, imenovane za izvedbo javnega naročila (in na njem niso bili prisotni štirje člani komisije, kot to navaja vlagatelj), temveč je bil sestanek namenjen organizaciji operativnega delovanja HNMP. Sestanek je potekal v sejni sobi letalske policijske enote 28. 1. 2025. Naročnik našteva udeležence sestanka in pojasnjuje, da so prisotni policisti razpravljali o strokovnih prednostih in slabostih različnih helikopterjev, ki so bile pred tem ugotovljene v predinvesticijski zasnovi – ugotovljene in predstavljene so bile tako prednosti kot slabosti nakupa bodisi enakega tipa helikopterja, kot jih prevoznik že uporablja, bodisi drugačnega tipa helikopterja (te naročnik tudi podrobneje predstavi). Glede navedbe vlagatelja, da je naročnik s svojim ravnanjem posegel v javni interes v smislu morebitnega oškodovanja premoženja ter povzročitve nesorazmernih posledic za naročnika oziroma Republiko Slovenijo, naročnik navaja, da navedeno ni izkazano, saj ponudnik Leonardo S.p.A., ni bil izbran na podlagi očitane merila oziroma le-to ni imelo vpliva na izbiro, temveč je na javno naročilo edini oddal dopustno ponudbo. V nasprotju s tem naročnik meni, da bo oškodovanje povzročila morebitna razveljavitev predmetnega javnega naročila.

Naročnik je Državni revizijski komisiji 22. 9. 2025 odstopil dokumentacijo o postopku oddaje javnega naročila in dokumentacijo o predrevizijskem postopku.

Vlagatelj se je do navedb naročnika opredelil z vlogo z dne 23. 9. 2025. V celoti vztraja pri zahtevku za revizijo. Uvodoma pojasnjuje razloge v prid pravočasnosti zahtevka za revizijo. Meni, da so pojasnila naročnika o razlogih za postavitev spornega merila pavšalna. Ne dvomi sicer, da gre (pri helikopterski nujni medicinski pomoči) za izredno zahtevno delo in da naročnik smiselno navaja, kakšne so lahko nevarnosti, s katerimi se v turbulenci ali med zasilnim pristankom sooča posadka in poškodovanci v helikopterju, vendar pa naj naročnik ne bi pojasnil, na kakšnih osebnih izkušnjah utemeljuje navedeno merilo. Glede naročnikovega argumenta »[n]epritrjen medicinski nahrbtnik ob trku z glavo pomeni resne poškodbe ali smrt« vlagatelj meni, da bi naročnik moral poleg hipotetičnih situacij merilo utemeljiti vsaj s konkretnimi podatki, na primer o delovnih nesrečah iz preteklih let. Ravno tako pa naj naročnik ponovno ne bi pojasnil, na podlagi česa meni, da drugi ponudniki, ki naj ne bi razpolagali z enako rešitvijo »od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo«, ne razpolagajo z drugačno in enakovredno rešitvijo. V tem primeru vlagatelj od naročnika pričakuje vsaj, da bi svoje mnenje o tem, da so helikopterji drugih proizvajalcev »brez od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo« smrtno nevarni za delo posadk v turbulenci ali med zasilnim pristankom, utemeljil s konkretnimi podatki.

Po pregledu dokumentacije o javnem naročilu ter preučitvi navedb vlagatelja in naročnika je Državna revizijska komisija odločila tako, kot izhaja iz izreka tega sklepa, iz razlogov, ki so navedeni v nadaljevanju.

Pravno varstvo javnega interesa lahko skladno s prvim odstavkom 6. člena ZPVPJN uveljavljajo zagovorniki javnega interesa iz drugega odstavka 6. člena ZPVPJN pod pogoji, določenimi v 6. členu ZPVPJN, pri čemer se za namen ZPVPJN šteje, da gre za javni interes, če obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, javno varnost ali oškodovanje premoženja večje vrednosti. Komisija za preprečevanje korupcije je eden izmed upravičenih subjektov, ki lahko uveljavlja pravno varstvo po ZPVPJN kot zagovornik javnega interesa, saj je izrecno navedena v tretji alineji drugega odstavka 6. člena ZPVPJN. Aktivna legitimacija se zagovorniku javnega interesa prizna že zgolj zaradi njegovega statusa in torej tega, da je zagovornik javnega interesa (gl. drugo alinejo drugega odstavka 14. člena ZPVPJN). Zagovorniku javnega interesa tako ni treba izpolnjevati

enakih pogojev za aktivno legitimacijo, ki veljajo za gospodarske subjekte (gl. prvo alinejo drugega odstavka 14. člena ZPVPJN).

Naročnik navaja, da naj vlagatelj v zahtevku za revizijo ne bi izkazal, da bi zaradi domnevno nezakonitega naročnikovega ravnanja obstajala možnost morebitnega oškodovanja premoženja večje vrednosti. Če naročnik s tem nakazuje, da naj ne bi bil izpolnjen pogoj za varstvo javnega interesa iz prvega odstavka 6. člena ZPVPJN, gre pojasniti, da omenjena določba ne določa dodatnega (procesnega) pogoja, ki bi moral biti izpolnjen v primeru pravnega varstva javnega interesa. Državna revizijska komisija je že v sklepu št. 018-062/2018-6 zavzela stališče, da opredelitev pojma javni interes zagovornikom javnega interesa služi kot vodilo pri presoji, ali bodo vložili zahtevek za revizijo. Na zagovornikih javnega interesa je tako presoja, ali zaradi naročnikovih ravnanj, ki jih ocenjujejo za nezakonita, obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, javno varnost ali oškodovanje premoženja večje vrednosti, v to presojo zagovornikov javnega interesa pa Državna revizijska komisija ne more posegati. Državna revizijska komisija zato tudi ni presojala, ali zaradi naročnikovih ravnanj, ki jih vlagatelj v zahtevku za revizijo izpostavlja kot nezakonita, obstaja nevarnost za življenje in zdravje ljudi, javno varnost ali oškodovanje premoženja večje vrednosti. Pri tem pa gre še dodati, da ne more biti nobenega dvoma, da se s predmetnim zahtevkom za revizijo varuje javni interes (in ne morebiti interes posameznega ponudnika), saj je v javnem interesu tako spoštovanje načel zagotavljanja konkurence med ponudniki in enakopravne obravnave ponudnikov, kot tudi spoštovanje načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti, katerih kršitev vlagatelj v zahtevku za revizijo očita naročniku.

Naročnik v zavrnitvi zahtevka za revizijo dvomi v pravočasnost zahtevka za revizijo in Državni revizijski komisiji predlaga, naj to preveri. V osmem odstavku 25. člena ZPVPJN je določeno: »*Ne glede na določbe prvega do sedmega odstavka tega člena lahko zagovornik javnega interesa zahtevek za revizijo vloži v kateri koli fazi postopka oddaje javnega naročila v 45 delovnih dneh od dneva, ko je izvedel za kršitev, vendar najpozneje v 12 mesecih od začetka izvajanja pogodbe ali posameznega naročila, oddanega na podlagi okvirnega sporazuma ali v dinamičnem nabavnem sistemu.*« Pravočasnost zahtevka za revizijo, ki ga vloži zagovornik javnega interesa, se ugotavlja le v mejah osmega odstavka 25. člena ZPVPJN. Iz citiranega besedila je namreč razvidno, da ZPVPJN za položaj zagovornika javnega interesa izključuje položaje iz prvega do sedmega odstavka 25. člena ZPVPJN, ki veljajo za vlagatelje, ki so gospodarski subjekti (npr. ponudniki ali kandidati). Kot je razvidno tudi iz nekaterih drugih določb ZPVPJN (npr. prvi in drugi odstavek 3. člena ZPVPJN, ki določata stranke v postopkih pravnega varstva po ZPVPJN, ter prvi in drugi odstavek 6. člena ZPVPJN, ki se nanašata na pravno varstvo javnega interesa), pojem zagovornik javnega interesa iz osmega odstavka 25. člena ZPVPJN ne pomeni vlagatelja, ki je gospodarski subjekt, temveč ima svoj specifičen pomen in svojo specifično ureditev, po kateri se ugotavlja pravočasna vložitev zahtevka za revizijo. To potrjuje nadaljnje besedilo iz osmega odstavka 25. člena ZPVPJN, ki zagovornika javnega interesa ne omejuje na vlaganje zahtevka za revizijo na kakšno posebno fazo postopka oddaje javnega naročila, zlasti pa drugačna ureditev rokov za vložitev zahtevka za revizijo.

Kot je razvidno iz osmega odstavka 25. člena ZPVPJN, sta določena dva roka, ki ju mora upoštevati zagovornik javnega interesa za vložitev zahtevka za revizijo, in sicer sta to »45 delovnih dn[i] od dneva, ko je [zagovornik javnega interesa] izvedel za kršitev« in »12 mesec[ev] od začetka izvajanja pogodbe ali posameznega naročila, oddanega na podlagi okvirnega sporazuma ali v dinamičnem nabavnem sistemu«. Obstoječa ureditev iz osmega odstavka 25. člena ZPVPJN velja od 26. 11. 2017, ko je začel veljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 60/2017). Pred tem je bilo pravilo iz sedanjega osmega odstavka 25. člena ZPVPJN od 3. 7. 2011, ko je začel veljati Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/2011), določeno

nekoliko drugače, saj je moral zagovornik javnega interesa skladno z devetim odstavkom 25. člena ZPVPJN za pravočasnost zahtevka za revizijo tega vložiti »v osmih delovnih dneh od dneva, ko je izvedel ali bi moral vedeti za kršitev«.

V obravnavanem primeru ni sporno, da ob vložitvi zahtevka za revizijo še ni potekel skrajni rok za vložitev zahtevka za revizijo (tj. 12 mesecev od začetka izvajanja pogodbe ali posameznega naročila, oddanega na podlagi okvirnega sporazuma), sporno pa je, ali je vlagatelj zamudil subjektivni rok za vložitev zahtevka za revizijo (tj. »45 delovnih dn[i] od dneva, ko je izvedel za kršitev«), pri čemer si stranki nista enotni glede vprašanja, kdaj je začel teči subjektivni rok oziroma kdaj je vlagatelj izvedel za zatrjevano kršitev.

Državna revizijska komisija ugotavlja, da je vlagatelj vložil zahtevek za revizijo 15. 9. 2025 (razvidno iz portala eRevizija), zato ga je treba, upoštevaje osmi odstavek 25. člena ZPVPJN, šteti za pravočasnega, če je začel subjektivni rok za vložitev zahtevka za revizijo teči po 11. 7. 2025 (15. 9. 2025 je namreč 45. delovni dan po 11. 7. 2025). Upoštevaje navedeno in upoštevaje trditveno podlago strank je treba presoditi, ali je začel subjektivni rok iz osmega odstavka 25. člena ZPVPJN teči pred ali po 11. 7. 2025 oziroma ali se je vlagatelj s kršitvijo, ki jo zatrjuje v zahtevku za revizijo, seznanil pred ali po 11. 7. 2025. Vlagatelj se sklicuje na to, da je 17. 8. 2025 prejel prijavo (v zvezi s katero je vlagatelj Državni revizijski komisiji odstopil vhodni dokument), vezano na domnevne nepravilnosti v postopku oddaje javnega naročila (čemur naročnik ne oporeka), dne 8. 9. 2025 pa po pozivu še dokumentacijo od naročnika, na podlagi katere je zaznal nepravilnost. Naročnik po drugi strani meni, da se je rok za vložitev zahtevka za revizijo iztekel 45 delovnih dni od odpiranja ponudb, ki je bilo 23. 6. 2025, ter da bi se vlagatelj zaradi obravnave javnega naročila v javnosti (medijih) lahko že prej seznanil z domnevno kršitvijo.

Državna revizijska komisija je že v sklepih št. 018-040/2022-34 in 018-040/2022-35 pojasnila, da ob odsotnosti drugačne zakonske podlage od zagovornika javnega interesa ni mogoče utemeljeno zahtevati, da za vložitev zahtevka za revizijo upošteva položaje, ki so primerljivi položajem iz prvega, drugega ali četrtega odstavka 25. člena ZPVPJN, ki so pravne podlage, ki vlagateljem, ki so gospodarski subjekti (npr. ponudniki ali kandidati), določajo roke za vložitev zahtevka za revizijo. Osmi odstavek 25. člena ZPVPJN, ki predstavlja pravno podlago, ki zagovorniku javnega interesa določa rok za vložitev zahtevka za revizijo, začetka teka roka za vložitev zahtevka za revizijo ne veže na objavo obvestila o javnem naročilu ali na objavo dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, pač pa na trenutek, ko je zagovornik javnega interesa izvedel za kršitev (in torej tudi ne na trenutek, odkar bi moral vedeti za kršitev). Državna revizijska komisija ne more pritrditi naročniku, da je v primeru vložitve zahtevka za revizijo zagovornika javnega interesa treba šteti, da se je zagovornik javnega interesa seznanil z vsebino dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila že z njeno objavo oziroma z objavo odločitve o oddaji javnega naročila. Čeprav se lahko vsakdo na Portalu javnih naročil prosto in brezplačno seznani z obvestilom o javnem naročilu (gl. prvo poved iz drugega odstavka 52. člena ZJN-3) in dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila (gl. prvo poved iz prvega odstavka 67. člena ZJN-3), kar pomeni, da bi se lahko tudi konkretni vlagatelj seznanil z vsebino objav na Portalu javnih naročil že s trenutkom njihove objave, pa hkrati ne obstaja dolžnost, na podlagi katere bi moral zagovornik javnega interesa spremljati objave na Portalu javnih naročil. ZPVPJN kot matični zakon, ki ureja vložitev zahtevka za revizijo (v javnem interesu), ne določa, da bi moral zagovornik javnega interesa ažurno spremljati objave na Portalu javnih naročil in nanje reagirati z vložitvijo zahtevka za revizijo (v javnem interesu), takšne obveznosti pa konkretnemu vlagatelju tudi ne nalaga Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 45/2010 s sprem.), ki ureja njegove pristojnosti, zato od njega ni mogoče pričakovati, da bo redno pregledoval vse objave javnih naročil in v zvezi z vsakim javnim naročilom ugotavljal, ali je podana podlaga za njegovo ukrepanje.

Državna revizijska komisija niti na podlagi navedb naročnika niti na podlagi spisovne dokumentacije ni mogla ugotoviti, da bi vlagatelj morebiti izvedel za v zahtevku za revizijo zatrjevane kršitve že pred prejemom prijave in naročnikove dokumentacije (kar je oboje manj kot 45 delovnih dni pred vložitvijo zahtevka za revizijo). Naročnikove navedbe o nepravočasnosti zahtevka za revizijo, ki jih izvaja v navezavi na okoliščino pravnomočnosti odločitve o oddaji naročila, tako niso utemeljene.

Sporna med strankama v obravnavani zadevi je (le) zakonitost določitve enega od meril za oddajo javnega naročila v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila – vlagatelj pri tem kot bistveno izpostavlja, da naj naročnik za določitev spornega merila ne bi imel izkazanih utemeljenih razlogov in je s tem ravnal v nasprotju s šestim odstavkom 84. člena ZJN-3; zadevno merilo označuje za nesorazmerno in nepovezano s predmetom javnega naročila, kot tako pa naj ne bi omogočalo nediskriminatorne oziroma enakopravne obravnave ponudnikov.

ZJN-3 merila za oddajo javnega naročila ureja v 84. členu ZJN-3. Naročnik odda javno naročilo na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe (prvi odstavek 84. člena ZJN-3). Skladno z drugim odstavkom 84. člena ZJN-3 se ekonomsko najugodnejša ponudba določi na podlagi cene ali stroškov, ob uporabi pristopa stroškovne učinkovitosti, na primer z izračunom stroškov v življenjski dobi, kot ga določa ta zakon, in lahko zajema tudi najboljše razmerje med ceno in kakovostjo, ocenjeno na podlagi meril, ki se nanašajo na kakovost ter okoljske ali socialne vidike, povezane s predmetom javnega naročila. Takšna merila lahko na primer vključujejo:

- a) kakovost, vključno s tehničnimi prednostmi, estetske in funkcionalne lastnosti, dostopnost, oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom, socialne, okoljske in inovativne značilnosti ter trgovanje in pogoje v zvezi z njim;
- b) organiziranost, usposobljenost in izkušенost osebja, ki bo izvedlo javno naročilo, če lahko kakovost osebja bistveno vpliva na raven izvedbe javnega naročila;
- c) poprodajne storitve, tehnično pomoč in pogoje dobave, kot so datum dobave ali dokončanja del, postopek dobave ali izvedbe in trajanje dobav ali del.

Na podlagi meril za oddajo javnega naročila, ki so element za vrednotenje in medsebojno primerjavo ponudb, naročnik med dopustnimi ponodbami izbere ekonomsko najugodnejšo ponudbo. Navedena zakonska izhodišča naročniku nalagajo, da v vsakem konkretnem postopku oddaje javnega naročila, upoštevajoč specifičnosti predmeta javnega naročila in lastne potrebe, presodi, kaj v danem primeru zanj predstavlja največjo korist za vloženi denar (ekonomsko najugodnejšo ponudbo) in kako naj pri vrednotenju ponudb na transparenten način upošteva različne vidike predmeta javnega naročila, kot so npr. cena, kakovost in drugi komercialni, socialni in/ali okoljevarstveni dejavniki. S tem, ko ZJN-3 zgolj primeroma (in ne taksativno) navaja nekatera cenovna in necenovna merila, na podlagi katerih je mogoče ugotavljati najboljše razmerje med ceno in kakovostjo, naročniku pravzaprav daje na voljo neizčrpen seznam možnih meril za oddajo javnega naročila (prim. 90. in 92. točko preambule Direktive 2014/24/EU).

Medtem ko je določitev konkretnih meril v vsakem postopku oddaje javnega naročila v pristojnosti naročnika, pa je treba upoštevati, da naročniku ni podeljena neomejena svoboda izbire meril za oddajo javnega naročila (prva poved sedmega odstavka 84. člena ZJN-3) in da ZJN-3 določa načelna izhodišča, ki jih mora naročnik upoštevati pri oblikovanju kateregakoli merila, bodisi cenovnega oziroma stroškovnega merila bodisi merila, ki se nanaša na kakovostne, tehnične, trajnostne, socialne ali druge necenovne vidike naročila. Splošna izhodišča za določitev meril tako predstavljajo že temeljna načela javnega naročanja, ki so povzeta v šestem odstavku 84. člena ZJN-3. Slednji določa, da morajo biti merila za oddajo javnega naročila nediskriminatorna, sorazmerna in povezana s predmetom javnega naročila. Šteje se, da so merila povezana s predmetom javnega naročila, če se nanašajo na gradnje, blago ali storitve, ki jih je treba zagotoviti v skladu z javnim naročilom, in sicer v katerem koli pogledu in na kateri koli stopnji njihove

življenjske dobe, vključno z dejavniki, povezanimi s posebnim postopkom proizvodnje, zagotavljanja ali trženja teh gradenj, blaga ali storitev, ali s posebnim postopkom za drugo stopnjo njihove življenjske dobe, tudi če takšni dejavniki vsebinsko niso del njih (druga poved šestega odstavka 84. člena ZJN-3). Skladno z osmim odstavkom 84. člena ZJN-3 naročnik v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določi relativno utež, ki jo dodeli vsakemu merilu, izbranemu za določitev ekonomsko najugodnejše ponudbe, razen če se slednja določi le na podlagi cene. Navedene uteži se lahko opredelijo z določitvijo razpona z ustrezno največjo razliko. Kadar uteži ni mogoče navesti zaradi objektivnih razlogov, naročnik navede merila v padajočem zaporedju po pomembnosti.

Na tem mestu gre še poudariti, da merila predstavljajo razlikovalne znake med (dopustnimi) ponudbami, katerih izbira odraža naročnikovo presojo pomembnosti posameznih okoliščin, povezanih s predmetom ali izvedbo naročila, zato neizpolnjevanje meril (za razliko od neizpolnjevanja npr. pogojev za sodelovanje ali zahtev, določenih v tehničnih specifikacijah) nima za posledico zavrnitve ponudbe, pač pa nedodelitev točk ponudbi v okviru tega merila.

Naročnik je kot merilo za izbor najugodnejše ponudbe in za oddajo javnega naročila v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila v poglavju »9 MERILO« dokumenta »NAVODILO ZA IZDELAVO PONUDBE« (v nadaljevanju tudi: razpisna dokumentacija) določil merilo ekonomsko najugodnejše ponudbe, pri čemer je kot posamezna merila opredelil:

- A. ceno helikopterja (koeficient 0,60), v okviru tega pa:
 - (A1) ceno dveh helikopterjev v skladu s tehnično specifikacijo helikopterjev, vključno z usposabljanjem osebja naročnika (koeficient 0,55);
 - (A2) odstotek popusta na cene blaga in storitev za vzdrževanje iz izvirnega uradnega cenika proizvajalca helikopterjev (koeficient 0,05);
- B. operativne karakteristike (koeficient 0,40), v okviru tega pa:
 - (B1) največjo dejansko hitrost helikopterja (TAS) v vozlih (kt) pri največji vzletni masi helikopterja v pogojih AEO na MSA (višina 0 ft, temperatura 15°C in tlak 1013 hPa) (koeficient 0,20)
 - (B2) dodatne lastnosti, ki pomenijo povečano varnost in učinkovitost operacij, izraženo v izpolnjenih možnostih dodatnih zahtev (koeficient 0,20).

V tabeli z opredelitvijo meril je glede merila B2 »Dodatne lastnosti [...]« še podrobneje določeno:

»V interesu naročnika je, da se ponudi čim več lastnosti, ki povečujejo varnost in učinkovitost operacij.

Možnosti so:

1. *certifikacija helikopterja skladno s CS-29.631 Trčenje s pticami za vetrobransko steklo in druge izpostavljene strukture;*
2. *certifikacija helikopterja skladno s CS29.561 in 29.562, ki določa zaščito oseb na krovu za primer pristankov v sili;*
3. *konfiguracija kabine, ki omogoča naslednje operacije, ne da bi se moral spremeniti položaj sedežev ali nosilcev medicinske opreme, z izjemo podnožja nosil in inkubatorja:*
 - a. *dvig ležeče osebe v reševalni vreči z vitlom in prenos v kabino na nosila v letu;*
 - b. *prevoz inkubatorja;*
4. *od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo;*

5. predležje glavnega rotorja, ki ob izgubi tlaka olja omogoča letalski posadki vsaj 30 minut časa letenja, na minimalni potrebni moči za horizontalni let.

Skupaj 5 možnosti.

Formula MAX pomeni, da se število ponujenih lastnosti, deli z največjim številom ponujenih lastnosti izmed vseh ponudb in množi s 100.

Rezultat se nato vnese v enačbo »SKUPNI REZULTAT« in množi s koeficientom pomembnosti 0,20.«.

Iz pregleda objav na Portalu javnih naročil je razvidno, da je bil naročnik opozorjen na nezakonitost merila »od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo« – naročnik je odgovoril na več vprašanj in pobud, ki so jih podali potencialni ponudniki. 30. 5. 2025 ob 13.46 je objavil med drugim naslednjo pobudo in odgovor nanjo:

»Vprašanje 3:

»Pri pregledu razpisne dokumentacije je med merili opredeljeno, da ponudnik, da je vrednost ponujenega helikopterja in odstotek popusta na ceno blaga in storitev vzdrževanja iz izvirnega uradnega cenika proizvajalca helikopterja znaša 60 % merila, preostalih 40 % pa operativne karakteristike med katerimi je hitrost helikopterja ocenjena kot 20 % vrednosti in preostalih 20 % dodatne lastnosti, med katerimi je tudi od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo. S tem je jasno razvidno, da ministrstvo daje prednost helikopterju AW 169, saj helikopter H145 nima ločenega prtljažnega prostora in zaradi nameščenih bolj uporabljenih pristajalnih sani dosega nižjo hitrost letenja. Menimo da s tem MNZ preferira nakup tipa helikopterja in prejudicira model AW 169 in predlagamo, da se ti pogoji izločijo iz razpisa.«

Odgovor 3:

Operativne karakteristike iz točke B2, II. DEL-a Tehničnih specifikacij (Priloga št. 4) so le del Merila, ki je opredeljeno v 9. točki Navodila za izdelavo ponudbe ter niso pogoj. So lastnosti, ki povečujejo varnost in učinkovitost operacij, zato je v interesu naročnika, da ponudniki ponudijo čim več teh lastnosti. Od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo, je ena izmed lastnosti, ki povečujejo varnost in učinkovitost operacij navedenih v točki B2.«.

Vlagatelj kot problematično izpostavlja, da se je naročnik zavedal, da ločen prtljažni prostor omogoča le en helikopter od dveh potencialnih na trgu, pri čemer se sklicuje na – kot to opisuje – »tri zvočne posnetke neuradnega sestanka štirih članov razpisne komisije javnega naročila JN008239/2024-EUe16/01 s predstavniki Ministrstva za zdravje, policije in zdravniki, ki je potekal januarja 2025 v prostorih letalske policijske enote na Brniku po objavi prvega javnega naročila«, ki jih zahtevku za revizijo prilaga kot dokaz. Državna revizijska komisija je izvedbo dokaza s poslušanjem posnetkov oziroma prisluhov sestanka (ne da bi se spuščala v presojo, ali bi take dokaze sploh lahko uporabila, če so bili morebiti pridobljeni nezakonito) zavrnila, ker:

- so ti posnetki, kot je nesporno med strankama, nastali v januarju 2025 in se ne nanašajo na konkretni postopek oddaje javnega naročila niti niso nastali kot del ene izmed njegovih faz, ampak na prejšnji – neuspešno zaključeni – postopek oddaje javnega naročila za isti predmet, zato za presojo zakonitosti oblikovanja razpisnih zahtev in meril v tem javnem naročilu niso relevantni že iz tega razloga,
- je med strankama tudi sicer nesporno, da helikopter enega od potencialnih ponudnikov te lastnosti naj ne bi imel, medtem ko naj bi jo helikopter drugega potencialnega ponudnika imel (navedeno izhaja tudi iz dokumenta »Poročilo o raziskavi trga namenskih

*helikopterjev za helikoptersko nujno medicinsko pomoč*² z dne 18. 7. 2024, ki je del naročnikove dokumentacije o postopku oddaje javnega naročila), vsled česar je izvedba predmetnega dokaza nepotrebna.

V zvezi z zatrjevanjem vlagatelja, da sporno merilo izpolnjuje le en ponudnik helikopterjev, Državna revizijska komisija poudarja, da samo dejstvo, da izpodbijano merilo ustvarja razlike med ponudbami, še ne zadošča za ugotovitev, da je takšno merilo obenem tudi nezakonito. Kot že navedeno, predstavlja merilo vnaprej podan razlikovalni znak med ponudbami, čigar namen je v vrednotenju in medsebojnem primerjanju dopustnih ponudb, s tem pa tudi v ustvarjanju razlik med njimi (slednje morajo biti utemeljene na določbah ZJN-3). V kolikor torej merilo med ponudbami ne bi ustvarjalo razlik, ki se v končni posledici odrazijo v razvrstitvi od najbolj do najmanj ugodne ponudbe, ne bi izpolnilo svojega namena.

Načela zagotavljanja konkurence med ponudniki iz 5. člena ZJN-3 ni mogoče interpretirati v smislu zahteve po vzpostavljanju konkurenčnosti tudi na tistih področjih oziroma v tistih primerih, ko te iz upravičenih razlogov ni mogoče doseči. Prav tako tudi načela enakopravnosti v pravu javnih naročil ni mogoče razumeti kot absolutne kategorije. Enakopravnost namreč ne pomeni, da mora naročnik vsem potencialnim ponudnikom omogočiti enak položaj v postopku oddaje javnega naročila. Nasprotno, pravo praviloma ne sme neposredno vplivati na razmerja na trgu z ukrepi, ki bi povzročali ekonomsko ali dejansko enakost. Zaradi različnih ekonomskih, tehničnih, kadrovskih in tudi naravnih danosti je dejanski položaj ponudnikov in njihovih ponudb različen, prednosti, ki jih te dajejo, pa je dovoljeno in pogosto celo gospodarno upoštevati. Zato zgolj dejstvo, da naročnik z določeno zahtevo (merilom) razlikuje ponudnike, še ne pomeni, da je le-ta že sama po sebi diskriminatorna. Ni pa dopustno razlikovanje ponudnikov glede na kriterije, ki niso objektivno opravičljivi in pomenijo zlasti krajevno, predmetno ali osebno diskriminacijo, s čimer je določen gospodarski subjekt bodisi postavljen v bistveno slabši položaj bodisi je privilegiran, ne da bi za to obstajali utemeljeni razlogi (v tej zvezi smiselno prim. sodbo Sodišča EU v zadevi C-513/99, Concordia Bus Finland Oy Ab).

Naročnik lahko torej v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila določi tudi merila, ki jih lahko izpolni samo en ponudnik ali omejeno število ponudnikov, vendar pa mora biti razlikovanje med ponudniki, ki takšno merilo lahko izpolnijo, in ponudniki, ki ga ne morejo, objektivno opravičljivo. V nadaljevanju je tako treba ugotoviti, ali ima naročnik objektivno opravičljive razloge za (s strani vlagatelja zatrjevano) neupravičeno razlikovanje med ponudniki na podlagi izpodbijanega merila. Pri tem je bistveno, da je naročnik sposoben razloge za določitev spornega merila upravičiti (zatrjevati in dokazati) v postopku pravnega varstva in ne, ali in v kolikšni meri je naročnik razloge za določitev sporne določbe razpisne dokumentacije (že) uspel pojasniti in utemeljiti na Portalu javnih naročil v okviru odgovorov na vprašanja zainteresiranih ponudnikov. Namen, ki ga naročnik zasleduje pri odgovarjanju na vprašanja zainteresiranih ponudnikov, namreč ni v njegovem utemeljevanju razlogov za oblikovanje posameznih določb razpisne dokumentacije in torej tudi ne v pojasnjevanju ali izkazovanju razlogov za določitev spornega merila, pač pa v zagotavljanju dodatnih informacij, potrebnih za pripravo ponudbe (četrty odstavek 61. člena ZJN-3). V obravnavanem primeru naročniku prek Portala javnih naročil ni bil pozvan na dodatne informacije v zvezi s spornim merilom, ampak je bil pozvan na umik merila, do česar se je opredelil in s kratkim pojasnilom navedel, zakaj merila ne bo spremenil. Četudi vlagatelj kot problematično izpostavlja, da naročnik v odgovoru na Portalu javnih naročil »ni podal konkretnih pojasnil glede omenjenega merila niti ni pojasnil zakaj tovrstno merilo povečuje varnost in učinkovitost letalskih operacij, temveč je le pavšalno navedel, da je od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo ena izmed lastnosti, ki povečuje varnost in učinkovitost operacij

² Dokument med drugim kot prilogo vsebuje primerjavo helikopterjev AW169 in H145 ter SWOT analizo za oba tipa.

[...]» pa torej dejstvo, da naročnik že na Portalu javnih naročil v okviru odgovorov ni upravičil spornega merila oziroma je vztrajal pri merilu, kot ga je določil v razpisni dokumentaciji, ne predstavlja naročnikove kršitve določb ZJN-3 ali kakorkoli dokazuje, da bi sporno merilo iz tega razloga bilo nezakonito, kot to neutemeljeno zatrjuje vlagatelj. Naročnik je šele v postopku pravnega varstva, ko vlagatelj konkretizirano zatrjuje domnevne kršitve, dolžan navesti razloge za določitev spornih zahtev (meril). Državna revizijska komisija pripominja, da je v postopku pravnega varstva vlagatelj tisti, ki mora v prvi vrsti navesti dejstva ter dokaze o zatrjevanih kršitvah (prim. prvi odstavek 15. člena ZPVPJN), kot mu to nalaga trditveno in dokazno breme.

Ob upoštevanju, da se sporno merilo nanaša na funkcionalno lastnost helikopterjev, ki sta predmet zadevnega javnega naročila, Državna revizijska komisija ne more soglašati z vlagateljevim zatrjevanjem o nepovezanosti spornega merila s predmetom naročila.

V konkretnem primeru gre ugotoviti, da ločen prtljažni prostor za naročnika pomeni očitno korist oziroma prednost. Pri tem ni mogoče soglašati z vlagateljem, ko v vlogi z dne 23. 9. 2025 obsežna tozadevna pojasnila naročnika v sklepu o zavrnitvi zahtevka za revizijo označuje za pavšalna. Kot je razbrati iz teh naročnikovih pojasnil, je cilj meril pod B2 »*Dodatne lastnosti*« (s tem pa tudi spornega merila) na eni strani povečanje nivoja varnosti oziroma zmanjševanje varnostnih tveganj za pacienta na krovu helikopterja, za posadko ter za tretje osebe na tleh, še zlasti v primerih kritičnih situacij, ki lahko privedejo do postopkov v sili in ki lahko rezultirajo v zasilnem pristanku. Po drugi strani je cilj teh meril tudi zagotavljanje čim večje učinkovitosti letalskih operacij helikopterske nujne medicinske pomoči, kjer je ključnega pomena hitra odzivnost, ta pa je – kot naročnik prepričljivo pojasnjuje – odvisna od ustrezne opremljenosti ter usposobljenosti.

Ob tem, da naročnik kupuje dvomotorna helikopterja z maksimalno vzletno maso med 3.700 in 5.200 kg (v razpisni dokumentaciji razvidno iz dokumenta »*TEHNIČNA SPECIFIKACIJA*« pod »1 OSNOVNE ZAHTEVE«), je razumljivo, da imajo temu ustrezajoči helikopterji omejen prostor v kabini in nosilnost – naročnik s tem v zvezi pojasnjuje, da imata oba potencialna helikopterja približno enak volumen kabine (6,30 m³ v primeru AW169 oziroma 6,03 m³ v primeru H145), čemur vlagatelj ne oporeka.

Naročnik v sklepu o zavrnitvi zahtevka za revizijo prepričljivo pojasnjuje še, da:

- je v operacijah reševanja velik faktor omejen prostor v helikopterju;
- je narava letalskih operacij helikopterske nujne medicinske pomoči takšna, da se razsežnost reševalne operacije velikokrat pokaže šele na kraju reševanja in je nemogoče vnaprej predvideti vse možnosti;
- ker je cilj poleteti čim hitreje, se tudi način izvedbe konkretnega reševanja običajno določi šele na kraju nesreče in ne že pred samim vzletom helikopterja;
- tudi medicinsko osebje šele na kraju posredovanja lahko dokončno oceni stopnjo poškodb pacienta in se šele nato odloči, kakšno opremo potrebuje za oskrbo pacienta ter v katero ustanovo se izvede transport glede na naravo poškodb.

Vlagatelj tem pojasnilom ne oporeka.

Upošteva je nesporno omejen prostor v kabini helikopterja se naročnik sklicuje tudi na seznam (medicinske) opreme za oskrbo pacientov, s kakršno naj bi bil opremljen helikopter – naročnik se s tem v zvezi sklicuje na dopis Ministrstva za zdravje »*Izhodiščne potrebe zdravstva za nabavo namenskih helikopterjev za izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči*«, št. 165-62/2024-2711, z dne 17. 7. 2024 (priloga naročnikove odločitve o zahtevku za revizijo), s katerim je ministrstvo opredelilo zahteve po prenosni medicinski opremi za oskrbo pacientov, pri čemer gre za (1) prenosno opremo, ki mora biti vedno pritrjena v kabini helikopterja ob pacientu in je nujno potrebna za primerno oskrbo pacienta, ter za (2) prenosno opremo, ki ni nujno potrebna ob

pacientu, saj gre ali za opremo, ki se redko uporablja, ali pa za rezervno opremo. Vlagatelj ne oporeka naročniku v tem, za katero opremo gre v primeru prenosne opreme, ki ni nujno potrebna ob pacientu, prav tako pa ne oporeka, da ta oprema zaradi nepravilnih oblik zavzame približno 1 m³ prostora.

Že z vidika primerljivega (omejenega) volumna kabin zadevnih helikopterjev je razumljiva odločitev naročnika, da te dodatne in rezervne opreme ne namešča v kabino helikopterja, s čimer se zagotovi več prostora za oskrbo pacienta. Ob tem se torej kot prednost za naročnika izkaže možnost namestitve te opreme v ločen prtljažni prostor.

V zvezi z očitkom vlagatelja v vlogi z dne 23. 9. 2025, da naj naročnik ne bi pojasnil, *»na podlagi česa meni, da drugi ponudniki [...] ne razpolagajo z drugačno in enakovredno rešitvijo«* Državna revizijska komisija najprej ugotavlja, da je vlagatelj s tem očitkom prepozen (gl. šesti odstavek 29. člena ZPVPJN), saj ga je navedel šele v vlogi, s katero se je opredelil do navedb naročnika v sklepu o zavrnitvi zahtevka za revizijo, naročnik pa se o tem torej niti ni mogel izjasniti. Ne glede na navedeno in ne glede na to, da vlagatelj zgolj pavšalno in nekonkretizirano omenja drugačne in enakovredne rešitve, pa Državna revizijska komisija pristavlja, da naročnik ponudnikov ni omejeval, na kakšen način lahko za dodelitev dodatnih točk v okviru spornega merila zagotovi od kabine ločen prtljažni prostor.

V zvezi z argumenti naročnika o varnostnem vidiku v kabini helikopterja zaradi neustrezno pritrjene prenosne opreme, ki ni nujno potrebna ob pacientu, kot razlogu za namestitev te opreme v ločen prtljažni prostor, vlagatelj v vlogi z dne 23. 9. 2025 naročniku očita, da *»ni pojasnil, na kakšnih osebnih izkušnjah utemeljuje navedeno merilo«*, pri čemer meni, da bi moral naročnik *»poleg hipotetičnih situacij merilo utemeljiti vsaj s konkretnimi podatki, na primer o delovnih nesrečah iz preteklih let«*. Državna revizijska komisija vlagatelju v tem delu ne more slediti, saj ni razumno stališče (kot ga ponuja vlagatelj), da bi bila naročnikova odločitev o (ne)namestitvi določene opreme v kabino helikopterja in določitev s tem povezanega merila lahko utemeljena le v primeru obstoja predhodne osebne (naročnikove) izkušnje ali celo z obstojem predhodne delovne nesreče – smiselno enako velja tudi za očitek o neizkazanosti tovrstnih nesreč pri drugih uporabnikih. Državna revizijska komisija še pristavlja, da naročnik ni zatrjeval, da bi bili *»helikopterji drugih proizvajalcev [brez ločenega prtljažnega prostora] smrtno nevarni za delo posadk v turbulenci ali med zasilnim pristankom«*, v zvezi s čimer naročniku očita pomanjkanje utemeljitve s konkretnimi podatki: naročnik je namreč zatrjeval zgolj to, da je tudi z varnostnega vidika boljša možnost opremo, ki ni potrebna v trenutku oskrbe pacienta, odstraniti iz kabine in shraniti v ločen prtljažni prostor. Po presoji Državne revizijske komisije je naročnik dovolj natančno identificiral in opredelil možna tveganja pri namestitvi dodatne opreme v kabino helikopterja, ki se jim torej lahko izogne z uporabo ločenega prtljažnega prostora, na tak način pa z vso tozadevno opremo na krovu zagotavlja učinkovitost izvajanja operacij, saj opreme pred letom ni treba prilagajati na dejanski namen konkretnega reševanja oziroma se po nepotrebnem vračati v bazo po dodatno opremo.

V zvezi z očitkom vlagatelja v zahtevku za revizijo, da je naročnik brez ustrezne utemeljitve kot dodatno merilo vključil le *»od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo«*, kar lahko izpolni en ponudnik, ne pa tudi merila *»fenestron«* (izvedbe repnega rotorja helikopterja) kot tehnične lastnosti, ki jo lahko ponudi drug ponudnik, Državna revizijska komisija ugotavlja, da prek Portala javnih naročil za obravnavano javno naročilo ni bilo zastavljeno nobeno vprašanje, ki bi se nanašalo na fenestron, tako pa že iz tega razloga ni utemeljen očitek vlagatelja o odsotnosti ustrezne utemeljitve v teku postopka oddaje javnega naročila, zakaj naročnik ni oblikoval še dodatnega merila. Če pa vlagatelj s tem očitkom meri na to, da bi moral naročnik poleg spornega merila določiti še dodatno merilo, Državna revizijska komisija pojasnjuje, da v ZJN-3 niti ni podlage za obvezno vključitev določenega necenovnega merila, ki bi se nanašalo

na kakovost ter okoljske ali socialne vidike (razen v primeru nekaterih javnih naročil storitev iz petega odstavka 84. člena ZJN-3), vlagatelj pa niti ne navaja konkretizirano razlogov v prid vključitve dodatnega merila – kot že pojasnjeno, je v postopku pravnega varstva vlagatelj tisti, ki mora v prvi vrsti navesti dejstva ter dokaze o zatrjevanih kršitvah (prim. prvi odstavek 15. člena ZPVPJN), kot mu to nalaga trditveno in dokazno breme. Tudi sicer Državna revizijska komisija kot smiselna in prepričljiva sprejema naročnikova pojasnila v sklepu o zavrnitvi zahtevka za revizijo, kjer pojasnjuje, zakaj fenestron ni tehnična lastnost, ki lahko pripomore k varnejšemu delu posadke s helikopterjem, vsled česar te lastnosti ni vključil med merila – naročnikovi argumenti so osredotočeni na trditev, da je ne glede na izvedbo zadnjega rotorja gibanje okrog zadnjega dela helikopterja med obratovanjem (vrtenjem rotorjev) prepovedano, vsled česar taka izvedba ne prinaša operativnih prednosti, ter na večjo občutljivost izvedbe helikopterja s fenestronom na bočni veter. Navedenim pojasnilom vlagatelj ni oporekal.

V zaključku Državna revizijska komisija ugotavlja, da vlagatelj pri določitvi merila »*od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo*« ni uspel izkazati naročnikovih kršitev ZJN-3, zato je zahtevek za revizijo na podlagi prve alineje prvega odstavka 39. člena ZPVPJN zavrnila kot neutemeljenega.

Državna revizijska komisija v zaključku še (smiselno enako kot naročnik) pristavlja, da v konkretnem primeru oddaje javnega naročila, kjer je naročnik prejel dve ponudbi, sporno merilo »*od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo*« niti ni bilo odločilno za oddajo predmetnega javnega naročila, saj je bila ponudba ponudnika Airbus Helicopters Deutschland zavrnjena kot nedopustna zaradi neizpolnjevanja štirih zahtev, določenih v tehničnih specifikacijah, tudi v nasprotnem primeru – torej v primeru dopustnosti te ponudbe – pa sporno merilo (upoštevaje razliko v točkah glede na ostala merila) ne bi vplivalo na drugačno razvrstitev ponudb. Državna revizijska komisija pojasnjuje, da je bila predmet tega revizijskega postopka upoštevanje vsebine in meje zahtevka za revizijo izključno presoja zakonitosti določitve merila »*od kabine ločen prtljažni prostor z avtomatsko osvetlitvijo*« v razpisni dokumentaciji, ne pa tudi vprašanje, ali je naročnik skladno z ZJN-3 določil tudi preostala merila za oddajo javnega naročila in ali je skladno z ZJN-3 oblikoval tehnične specifikacije (kot je razbrati iz odločitve o oddaji javnega naročila, je bila namreč ponudba ponudnika Airbus Helicopters Deutschland zavrnjena kot nedopustna zaradi neizpolnjevanja štirih zahtev, določenih v tehničnih specifikacijah razpisne dokumentacije – slednjega pa vlagatelj v zahtevku za revizijo ni izpodbijal).

S tem je utemeljena odločitev Državne revizijske komisije iz izreka tega sklepa.

Pravni pouk: Upravni spor zoper to odločitev ni dovoljen.

Predsednica senata:
mag. Zlata Jerman, univ. dipl. prav.,
članica Državne revizijske komisije

Vročiti:

- vlagatelj,
- naročnik,
- Republika Slovenija, Ministrstvo za javno upravo.

Vložiti:

- v spis zadeve, tu.